

FRIVILLIGHED I KØBENHAVN

Rapport fra Københavns Kommunes Frivillignetværk
2012

FRIVILLIGHED I KØBENHAVN

STATUSRAPPORT 2012

FORORD

Denne rapport er skrevet af det tværgående frivillignetværk med repræsentanter fra hver forvaltning. Netværket blev nedsat på baggrund Københavns Kommunes Frivillighedspolitik 2011-2014, vedtaget af Borgerrepræsentationen den 25. august 2012. Frivillighedspolitikken er vedlagt som bilag 1.

Netværket skal udarbejde en årlig rapport om arbejdet med frivillighed og komme med forslag til nye initiativer i en eller flere forvaltninger eller på tværs af forvaltninger. Vedlagt denne rapport er uddrag af de forskellige aktive politikker og strategier i Københavns Kommune, der berører frivillighed i bred forstand (bilag 2.)

Med venlig hilsen

Københavns Kommunes Frivillignetværk

FRIVILLIGHED

Der er en lang tradition for frivillighed i Danmark. Men i disse år drøftes civilsamfundets og de frivilliges rolle i velfærdssamfundet mere end nogen sinde før.

Den form for frivillighed og medborgerskab der beskrives her, tager sit udgangspunkt i, at borgeren ser sig selv som aktiv deltager og ligeværdig partner i at skabe det gode lokale samfund. Fokus er på den aktive medborger. Grundforståelsen er, at vi alle er samfundet, og vi har en fælles interesse i at medvirke til at løse de problemer og udfordringer der er, samt at nyde og udnytte vores fælles ressourcer bedst muligt.

Vi skal som kommune være gode til at skabe rum og plads for, at borgerne kan udfolde livet til gavn for dem selv og andre og forløse potentialet i det aktive medborgerskab. Det er nærliggende for kommunen at samarbejde med frivillige, foreninger og organisationer, og se dem som partnere i vores fælles arbejde på at løfte samfundsopgaver samt skabe og vedligeholde det gode samfund.

POTENTIALET VED FRIVILLIGHED

Frivillignetværket mener, at der er et stort potentiale i frivillighed:

- **Anden kvalitet:** Det kan opleves og være anderledes, når en borger frivilligt hjælper en medborger frem for, når en ansat gør det som en lønnet opgave.
- **Flere opgaver** kan løftes i fællesskab. Det kan give mere dybde og kvalitet til eksisterende opgaver, samt bedre udnyttelse af de offentlige faciliteter og ressourcer.
- **Innovation og udvikling:** Gennem større mangfoldighed af forslag på både udfordringer og løsninger.
- **Kompetenceløft:** Når frivillige med andre baggrunde og kompetencer kommer ind på matriklen.
- **Øget social kapital og sammenhængskraft** Når samfundsmæssige opgaver, udfordringer og muligheder bliver et fælles anliggende på tværs af sektorerne (stat, marked og civilsamfund).
- **Værdi for den frivillige:** Når der opnås en personlig gevinst i form af fx socialt netværk, meningsfulde opgaver, kompetenceudvikling mm.

Frivillighed kan ses som en langsigtet investering i et samfund med øget sammenhængskraft og social kapital. Vi skal som kommune være gode til at give plads til og samarbejde med frivillige organisationer. Men vi skal gøre det med den erkendelse at nye samarbejdsformer tager tid at etablere.

I dag er der store forskelle både mellem forvaltningerne og internt i de enkelte forvaltninger på, hvor meget og hvor nemt det er at samarbejde og inddrage frivilligområdet. Mange af de bedste samarbejder med frivillige sker på lokale initiativer med direkte kontakt mellem fx ansatte på institutioner og borgere/frivillige fordi det lokalt giver mening. Kendskab til de gode samarbejder i resten af organisationen er ofte tilfældig og mangelfuld.

Forudsætninger for inddragelse af frivillige

Nogle af de væsentligste forudsætninger for inddragelse af frivillige er:

- **Ressourcer afsat:** Frivillighed er ikke gratis. Der bør derfor afsættes tid og ressourcer i planlægning af projekter og initiativer til inddragelse af frivillige. Det kan både være hos de kommunale institutioner og de frivillige organisationer.
- **Ledelsesmæssigt fokus:** Det er en stor fordel med politisk og ledelsesmæssigt fokus på frivillighed. Ellers er der risiko for at indsatsen bliver tilfældig og afhængig af de enkelte ansatte i kommunen og deres engagement og kompetencer.
- **Klarhed om rammerne:** Mange ansatte i kommunen er i tvivl om de formelle rammer. Fx hvad de må/ikke må inddrage de frivillige i. Det er også usikkerhed omkring forsikring, fortrolighed og tilladelse fra HR og faglige organisationer.
- **Kompetencer i inddragelse af frivillige:** Ansatte i kommunen er dygtige til deres fag, men mange har ikke større erfaring i samarbejdet med frivillige. Fx hvordan man sikrer god forventningsafstemning, sikrer fastholdelse og håndtere uoverensstemmelser.
- **Stærke samarbejdsorganisationer:** Organisering af større frivillige projekter vil ofte kræve samarbejde med stærke frivilligorganisationer.

INITIATIVER I 2013

Frivillignetværket vil i 2013 arbejde med fire initiativer med fokus på at styrke paratheden i Københavns Kommune til at inddrage frivillige.

1. **Intern frivilligguide til institutioner og ansatte i Københavns Kommune:** Guiden skal beskrive, hvordan Københavns Kommune kan samarbejde med frivillige. Herunder angive klare retningslinjer for forsikring, forventningsafstemning, arbejdstilsyn mm.
2. **Kurser i frivilligsamarbejde:** Korte kurser/seminarer i frivilliginvolvering etableres på tværs af alle forvaltninger. Fælles deltagelse af medarbejdere, ledere og folk fra centralforvaltningerne, så muligheder og barriere afdækkes i fællesskab i organisationen.
3. **Kampagne site på intranet:** Der laves en materialesamling til ansatte i alle kommunens forvaltninger. Samlingen indeholder:
 - a. Gode cases omkring samarbejde mellem kommunale aktører og frivilligområde gennem interviews af frivillige, ansatte og ledere.
 - b. Intern frivilligguide og retningslinjer (jf. punkt 1)
4. **Ny hjemmeside for frivillighed:** En mere klar og entydig indgang for frivillige personer, organisationer og virksomheder til Københavns Kommune. Herunder henvisning til de fire frivilligcentre i Københavns Kommune.

Kultur- og Fritidsforvaltningen er projektleder på initiativerne og vil med udgangspunkt i frivillignetværket inddrage forvaltningerne i arbejdet.

GODE EKSEMPLER PÅ NYE SAMARBEJDER

Hovedparten af de frivillige er organiserede i selvstændige foreninger og organisationer. Frivillige sociale foreninger er rammen om frivilliges indsats på det sociale område med fx sociale væresteder, rådgivningstilbud, lektiehjælp og meget mere. Tilsvarende er de frivillige folkeoplysende foreninger rammen om størstedelen af byens idræts- og kulturaktiviteter.

Det traditionelle frivilligarbejde vil også i fremtiden være kernen i den frivillige indsats. Det er fortsat vigtigt at Københavns Kommune understøtter denne indsats med gode rammebetingelser. Samtidig sker der en udvikling, hvor kommunale institutioner i højere grad åbner op og samarbejder mere fleksibelt med frivilligområdet, fx ved at invitere frivilligorganisationer indenfor eller ved at løse opgaver på nye måder i tættere samarbejde mellem frivilligområdet og det kommunale. Nedenfor er en række eksempler på nogle nyere samarbejder:

Crowdsourcing og digitalisering

Stadsarkivet og tre slægtsforskerforeninger har sammen udviklet projektet *Politiets registerblade*, hvor 400 frivillige hjemmefra indtaster håndskrevne registreringsark, så de bliver søgbare for alle. Der er 1,4 mio. registerblade, hvoraf 0,6 mio. er komplet registrerede.

Hjælp til selvhjælp

Copenhagen Host Program er et samarbejde mellem Jobcenteret og Dansk Flygtningehjælp/Foreningen Nydansker, hvor nytilkomne bliver koblet på en frivillig mentor, der kan indføre vedkommende i det danske jobmarked og samfund generelt.

Fra gadedreng til direktør

Det sociale værested Gadepulsen for kriminalitetstruede unge under 18 har samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og lokale mentorer fra erhvervslivet mm. omkring projektet "Mind Your Own Business". Målet er at styrke drengenes fremtidige kompetencer og iværksætteriet gennem opstart af mikrovirksomheder efter devisen: learning business by doing business

Digitale ambassadører

Værestedet Nabo Østerbro har oplevet, at der manglede et lokalt tilbud om hjælp til især ældre omkring digital selvbetjening på kommunens hjemmesider. De har derfor oprettet et frivilligkorps, hvor frivillige er blevet oplært af Borgerservice til at fungere som digitale ambassadører. Borgerservice har siden lavet tilsvarende samarbejde med Ældresagen og Sydhavnskompagniet.

Høslætlaug passer Damhusengen

Beboerne og foreninger omkring Damhusengen har gennem de sidste seks år mødtes i en brugergruppe. Her bliver de enige om, hvordan området bedst bruges af de forskellige grupper. Frivillige i et høslætlaug slår området med le for at bevare området som høeng, en naturtype, der ellers er ved at forsvinde.

Lektiehjælp fra frivillige og folkeskolelærere

I Medborgercenter Solvang er der fælles lektiehjælp på biblioteket, som både er et folkebibliotek og et skolebibliotek. Lektiehjælpen ydes af både folkeskolelærere og frivillige fra Dansk Flygtningehjælp.

Foreningsidræt i Sundhedshuset

I Sundhedshuset på Vesterbrogade tilbyder motionsforeningen Sport og Spas sine aktiviteter. Foreningen er startet som et samarbejde mellem idrætsstuderende og projektet "Kost og motion på recept".

FRIVILLIGNETVÆRKET 2012

Fokus i frivillignetværket har i 2012 været at få afdækket tilgangene til frivillighed i forvaltningerne, lave erfaringsudveksling på cases omkring inddragelse af frivillige samt afdække paratheden hos kommunens institutioner. Dvs. et fokus primært rettet mod interne barrierer og potentiale for inddragelse af frivillige. Netværket har blandt andet været på to studieture. En til Lyngby Kommune, der har deltaget i Projekt Kommunen og Civilsamfundet, og en til Amager, med besøg hos Kulturhus Islandsbrygge, Familierådgivningen Amager, Amager Frivilligcenter og Solvang Kultur- og Medborgercenter, der hver inddrager borgere og frivillige på forskellig vis. Det forventes at netværkets arbejde i 2013 vender blikket udad og i højere grad fokuserer på samarbejdet med de frivillige foreninger, organisationer og virksomheder.

Aktiviteter relateret til Københavns Kommunes Frivillighedspolitik:

- **Høring af forslaget *Én indgang for frivillighed*.** På baggrund af høringssvarerne besluttede Kultur- og Fritidsudvalget ikke at arbejde videre med forslaget (KFU 03-05-2012).
- **Afholdelse af Frivillighedens dag** - en fejring af frivilligområdet med en prisfest 5. oktober 2012 på Københavns Rådhus. 160 aktører blev indstillet i tre forskellige kategorier, hvor en jury nominerede fire projekter inden for hver kategori. Desuden udpegede juryen Årets Frivillige Københavner, som blev Meltem Durucan. De nominerede projekter blev præsenteret for københavnernes med videoklip på www.AOK.dk, hvor borgere kunne afgive deres stemme. Der blev afgivet mere end 5.000 stemmer. Vinderne blev Det Mobile Fixerum - årets innovative projekt, KMD og Lektie Online – årets partnerskab, og SPUA – årets sociale engagement.

Juryen bestod af kultur- og fritidsborgmester Pia Allerslev, næstformand for Kultur og fritidsudvalget Simon Strange, landsformand for Ungdommens Røde Kors Mads Espersen, direktør for kommunikation og CSR i Codan Jeanette Fangel Løgstrup, direktør i Rambøll Management Consulting / Attractor Jakob Storch, medlem af folkeoplysningsudvalget Per Vandrup, leder af frivilligcenter SR-Bistand Lenette Ea Vacher og formand for Kontaktudvalget og sekretariatsleder for Organisationen af Selvejende Institutioner Torben Larsen

- **Åbning af Frivilligcenter EnergiCenter Voldparken 28. september 2012.** Frivilligcentret er tilknyttet Kultur- og Fritidsforvaltningen, og der er nu i alt fire frivilligcentre i Københavns Kommune.